

TUINENCOMPLEX 'ONS GENOT'

Korte karakteristiek

Het tuinencomplex Ons Genot (1961) ligt aan de rand van de wijk Overvecht en grenst aan de landschapelijk en ecologisch waardevolle groenzone van de rivier de Vecht. De zuidzijde van het complex wordt gevormd door een landschappelijke knotwilgenbeplanting langs de 2^e Polderweg, die tevens een belangrijke recreatieve route vormt vanuit Utrecht. De overige zijden bestaan alle uit brede gemeentelijke groenzones met laanbomen, grasbermen en/of gemengde singels van bomen en struiken.

Het tuinencomplex is aangelegd ter plaatse van de (verdwenen) historische boerderij de Tempel en bijbehorende landerijen. Bepalend voor de structuur en het karakter van het complex is dat hierbij de oorspronkelijke kavel- en waterstructuur en een deel van de (erf)beplantingen grotendeels behouden is gebleven en zodoende de basis van de huidige groenstructuur vormt. Dominerend binnen de groenstructuur is de groensingel die de ringsloot rondom het complex begeleidt en zorgt voor een robuuste groene omkadering van het complex. Daarbinnen vormt het centrale entreegebied met clubhuis, siertuin en terras, vlindertuin/poel, speeltuin en parkeerterrein het 'groene hart'. Bijzonder sfeerbepalend hierin is de aanwezigheid van oude erfbomen (eik, linde, paardenkastanje, notenboom) en delen van oude beplantingssingels die het historische erf markeren. Vanuit hier leggen twee groene uitlopers in de vorm van fruitbomenrijen in een smalle grasberm de verbinding met het noordelijke deel van het complex.

De samenhang binnen het complex wordt verder versterkt door de continue begeleiding van de paden met een (veelal) tweezijdige haagstructuur van Liguster en de zichtlijnen over de kavelsloten. Tot slot is van betekenis dat verspreid over het complex in diverse tuinen markante bomen staan, die hiermee bijdragen aan de variatie en het unieke groenkarakter van het complex.

Richtlijnen voor het beheer

- Groensingels: als eindbeeld uitgaan van een gesloten inheemse struikenlaag met plaatselijk voorkomende ondergroei van kruiden en onregelmatig verspreidstaande bomen (15-20 meter plantafstand, variatie in soorten). De ecologische betekenis vergroten door waar mogelijk staand dood hout te creëren (te dunnen bomen op 3-5 m1 hoogte afzagen) en/of stamhout te laten liggen. Afgevalen blad zoveel mogelijk laten liggen. Aandacht voor behoud huidige diversiteit aan struiken en bomen en zo mogelijk verder vergroten (inheems, bloemen, bessen, groenblijvend/bladverliezend)
- Markante bomen in tuinen: overwegen om deze bomen in beheer over te nemen en toe te voegen aan de reguliere boomveiligheidscontrole (VTA) en snoeiplanning van de overige bomen op het algemene terrein
- Aanplant inheemse fruitbomen stimuleren; kansen hiertoe benutten bij nieuwe aanplant van toekomstige inrichtingsprojecten
- Kavelsloten: herstellen en behouden zichtlijnen door minimaal 0,5 meter uit het sloottalud vrij te houden van bouwwerken of hoogopschietende beplantingen (maatwerk).
- Ecologische bermen: overwegen om het ecologisch maaibeheer van de bermen langs Arie Schipperlaan en Magnoliaaan stapsgewijs te verbreden tot een halve meter uit het pad uitgaan van 2x per jaar maaien en afvoeren (1^e helft juni/ 1^e helft oktober) en plaatselijk enkele stukken laten overstaan (in verband met overwinterende insecten en dekking voor fauna)
- Hagenstructuur: bewaken dat concurrentie met beplanting op de tuinen niet leidt tot verminderde groei of uitval. Jaarlijks de uitval opnemen en opengevallen/minder vitale trajecten herplanten met liguster (*Ligustrum vulgare*).
- Watergangen: het is van belang een onderzoek uit te voeren naar de mate van doorstroming en staat van de beschoeiingen en op grond hiervan te bepalen of en wanneer er maatregelen nodig zijn. Beheer van de waterstructuur is een gemeentelijke taak.

Kengegevens

Groen	20.883	m ²
Bomen	223	st
Hagen	2589	m ¹
Water	6744	m ²
Tuinen	183	st
Oppervlakte complex	8,1	ha
Groen per 100 m ² complex	26	m ²
Bomen per 100 m ² complex	0,28	st

Aanblik vanaf de 2^e Polderweg

Magnoliaaan

ONS GENOT

Voorstellen

A.	Zuidrand complex (Sleedoornlaan/Jas-mijnlaan): Herplant met 2 essen voor herstel/instandhouding van doorgaande bomenrij	✓
B.	Zuidrand complex (2e Polderweg): Zuidrand verder ontwikkelen als 'etalage' van het tuinencomplex: met behoud van structurele bomenrij (Es) de ondergroei omvormen	✂
C.	Watergang Sleedoornlaan/Hulstlaan/Arie Schipperlaan: Ten behoeve van zichtlijn over het water 1 ^e meter van de oevers vrijmaken van beplanting en/of bouwwerken	✂
D.	Centrale terrein (Jan Halkesplein/parkeerplaats/speeltuin): inrichtingsplan maken voor gehele gebied gericht op vergroten samenhang tussen de verschillende, nu sterk van elkaar afgescheiden gebiedsdelen (zowel functioneel als visueel-ruimtelijk). Mogelijkheid onderzoeken om in sfeer en inrichting te verwijzen naar de historische situatie (erf en huiskavel van boerderij de Tempel)	↻
E.	Vuurdoornlaan-Tamarisklaan: al dan niet in samenhang met voorstel D Vuurdoornlaan en Tamarisklaan met elkaar verbinden	✂

✓ Beheer

✂ Inrichting

↻ Planvorming

F.	Magnoliaalaan: verwijderen beplanting (sparren) ten behoeve van zichtlijn over watergang	✓
G.	Parkeerplaats: herplant landschappelijke singel ter markering van de historische huiskavel van de vroegere boerderij de Tempel	✂
H.	Parkeerplaats: noordelijke deel van landschappelijke singel dunnen met oog op duurzame instandhouding (zie uitgangspunten voor beheer)	✓
H1.	Parkeerplaats: verwijderen cultuurlijke soorten (m.u.v. vlinderstruik/hortensia) uit landschappelijke singel	✓
H2.	Jan Halkesplein: herstel beeld van landschappelijke singel door aanvullen met enkele inheemse bomen en struiken	✓
I.	Jan Halkesplein (naast verenigingsgebouw): verwijderen rij jonge knotwilgen en tussenplanten eik, linde of paardenkastanje als onderdeel van de historische erfbeplanting. Aan zuidwestzijde verenigingsgebouw 2 leilinden planten	✂
J.	Arie Schipperlaan: aanvullen opgevallende ruimte in fruitbomenrij met 2 of 3 fruitbomen	✓

✓ Beheer

✂ Inrichting

🔄 Planvorming

ONS GENOT

Voorstellen

K.	Magnoliaaan/Meidoornlaan: verwijderen groot uitgegroeide jeneverbes en inzaaien met gras ten behoeve van vrije zichtlijn over het water	✓
L.	Westrand complex (Amandellaan/Manitobadreef): optie 1 doorzetten tuinen tot aan waterkant met behoud van (gedunde) bomenlaag (zie uitgangspunten voor beheer); de grasberm aan de Manitobadreef in samenspraak met de gemeente laten ontwikkelen tot/aanplanten als een inheemse struikensingel optie 2 dunnen bomenlaag, renoveren struikenlaag (herinplant met smalblijvende inheemse struiken) en opheffen oneigenlijk gebruik vanuit aangrenzende tuinen	↻
M.	Amandellaan: verwijderen coniferen	✓
N.	Hulstlaan/Hazelaarlaan: vrijstellen padbegeleidende hagenstructuur door overhangende beplanting ter te snoeien	✓
O.	Hazelaarlaan: verwijderen zichtblokkerende beplanting zodat vanaf Frans Henrichspad/Hazelaarlaan zichtlijnen ontstaan over de waterstructuur	✂
P.	2e Polderweg: (in samenspraak met gemeente) bermen grenzend aan beide entrees inrichten met culturele beplanting	↻
✓ Beheer ✂ Inrichting ↻ Planvorming		

ONS GENOT

Voorstellen

Q.	Noord- en ooststrand complex (Hazelaarlaan/Plataanlaan): uitvoeren dunning bomenlaag gericht op duurzame instandhouding singel, nemen ecologische maatregelen en verwijderen cultureel soorten (zie uitgangspunten voor het beheer)	✓
R.	Hazelaarlaan: aanvullen verdwenen deel van padbegeleidende hagenstructuur (liguster)	✓
S.	Maretaklaan (tuin 123a/b): overwegen om dichtbegroeide, bosachtige tuin uit de verhuur te nemen en te beheren als ecologisch vogelbosje	↻
T.	Frans Henrichspad: onderzoeken mogelijkheid om een extra toegang (alleen wandelaars) te maken ter vergroting van de recreatieve betekenis van het complex als 'wandelpark'	↻
✓ Beheer		✂ Inrichting
		↻ Planvorming

ONS GENOT – Sfeerbeelden en voorstellen

Sfeerbeelden

1. **Arie Schipperlaan:** verspreid over het complex bevinden zich markante bomen in de tuinen die – net als deze rode beuk – bijdragen aan het diverse, parkachtige karakter van het tuinencomplex

2. **Meidoornlaan:** de structureel toegepaste padbegeleidende hagen van liguster zijn – gezien de grote diversiteit van de individuele tuinen – belangrijk voor het ervaren van samenhang en eenheid op het complex

3. **2^e Polderweg:** de alzijdige groene omkadering van het tuinencomplex sluit naadloos aan op de aangrenzende landschappelijke, ecologische en stedelijke groenstructuren en maakt het complex tot een belangrijke schakel in de lokale groenstructuur

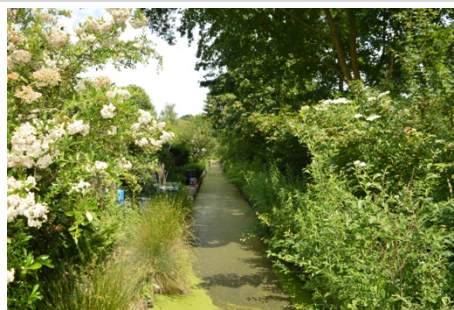

4. **Vanaf 2^e Polderweg:** de zichtlijnen zowel binnen als vanuit de omgeving over het karakteristieke waterpatroon zorgen voor het ervaren van ruimtelijkheid, geven samenhang en bepalen in belangrijke mate het unieke karakter van het tuinencomplex

Voorstellen

1. **2^e Polderweg:** de bedoeling is om deze zijde te zien als 'etalage' voor het tuinencomplex, waarbij de hieraan grenzende tuinen de ruimte krijgen om – met behoud van de bomenrij – de tuin op representatieve wijze door te zetten tot aan de waterkant (voorstel B)

2. **Sleedoornlaan:** de overhangende beplanting en het tot aan de waterkant doorlopen van tuinen zorgt voor een versmallend en soms zelfs zichtblokkerend effect. Bedoeling is om de zichtlijn over het water centraal te stellen en circa 0.50 meter uit de rand vrij van struiken en andere zaken te houden (voorstel C)

3. **Jan Halkesplein en omgeving:** om de centrale ontmoetingsplek tot een 'groen hart' te maken, is het belangrijk om een inrichtingsplan voor het gehele gebied te maken (parkeerterrein, speeltuin, vlindertuin etc.) zodat het als één samenhangend geheel kan functioneren (voorstel D)

4. **Vuurdoornlaan-Tamarisklaan:** hier ligt een kans om via een bruggetje of duiker een rechtstreekse doorsteek te maken waarmee de functionele-ruimtelijke samenhang tussen speeltuin en Jan Halkesplein versterkt wordt (eventueel combineren met uitvoering voorstel D) (voorstel E)

ONS GENOT – Voorstellen

Voorstellen (vervolg)

5. **Parkeerterrein (westrand):** de oorspronkelijke landschappelijke singel is hier verdwenen, maar de ruimte is aanwezig om te herplanten. Dan ontstaat weer een aaneengesloten landschappelijk singel die de historische huiskavel van boerderij de Tempel accentueert en de grens vormt tussen het centrale groene terrein en de tuinen (voorstel G)

6. **Westrand tuinencomplex (zijde Manitobadreef/Amandellaan):** deze singel is erg smal (circa 3 m¹) en deels (on-eigenlijk) in gebruik bij de aangrenzende tuinen. Vanwege de geringe breedte en slechte toegankelijkheid is het lastig om hier het gewenste eindbeeld (gesloten struikenlaag met bomen) te bereiken. Er liggen 2 opties voor: 1° optie is om aan de overzijde van de ringsloot, in de brede grasberm langs de Manitobadreef een struikensingel aan te planten of te laten ontstaan (niet meer maaien). De smalle strook aan de zijde van het tuinencomplex kan dan – na dunning van de bomenlaag - in beheer gegeven worden bij de aangrenzende tuinen. De 2° optie is de strook te renoveren en opnieuw in te planten met smalblijvende opgaande struiken (voorstel L).

7. **Hazelalaan/Frans Henrichspad:** de ruimtelijke kwaliteit van het tuinencomplex enerzijds en de verbondenheid met de ruimere omgeving (Frans Henrichs-pad) kan aanzienlijk vergroot worden door zichtlijnen te herstellen c.q. te creëren door blokkerende beplanting te verwijderen, deels in samenspraak met de gemeente (voorstel O).

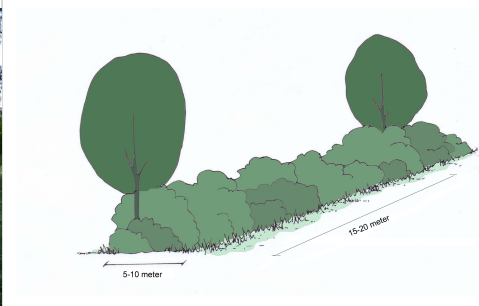
8. **2° Polderweg:** de beide entrees (auto, voetgangers) meer accentueren en meer uitnodigende aanblik geven door de bermdelen direct bij de ingang (5 m1) een cultuurlijke inrichting te geven bv. met vaste planten, siergroenten, sierheesters, klimrozen met aandacht voor camouflage hekken (voorstel P)

9. **Maretaklaan (tuin 123):** overweging is om betreffende bosachtige tuin bij vrijkomen uit de verhuur te nemen en toe te voegen als extra 'ecologisch element' in de vorm van een vogelbosje als bijdrage aan een (verdere verhoging) van de biodiversiteit (voorstel S)

10. **Frans Henrichspad:** de bredere recreatieve betekenis van het tuinencomplex voor de wijk Overvecht krijgt een extra impuls door aan de noordzijde een extra entree te creëren (alleen voetgangers, afsluitbaar). Dit maakt het makkelijker mogelijk om een klein ommetje te maken (voorstel T)

Eindbeeld windsingels: het beheer van de windsingels is gericht op het creëren van een gesloten inheemse struikenlaag met plaatselijk ondergroei van kruiden en een onregelmatig verspreide bomen. Streven is om zowel in de struik - als boomlaag variatie soorten te krijgen (es, els, eik, lijsterbes, veldesdoorn, berk, meidoorn). Speciale aandacht voor verwijderen schadelijke exoten.

Versterking biodiversiteit en zorgvuldig handelen flora en fauna

Op het volkstuincomplex komen naast planten die er worden geteeld ook inheemse planten en dieren voor. Met name de **bomen**, **landschappelijke singels** en **oevers** zijn belangrijke elementen waar planten groeien en dieren hun voedsel vinden of gebruiken maken van de aanwezige schuil-, slaap- en nestgelegenheid. Voor alle inheemse planten en dieren geldt een wettelijke zorgplicht. De lokale staat van instandhouding van de aanwezige soorten dient daarbij behouden te blijven. Voor sommige soorten geldt aanvullend een zware bescherming. Aan nesten en andere rust- en verblijfplaatsen zijn mag wanneer ze in gebruik zijn geen schade worden toegebracht.

Voor nesten van onder meer de buizerd en sperwer geldt dat deze jaarrond beschermd zijn. Door zorgvuldig beheer en onderhoud wordt niet alleen voldaan aan de **wettelijke regels** naar kan ook **biodiversiteit** worden vergroot.

Bron natuurgegevens: Nationale Databank Flora en Fauna (mei 2016) maakt melding van 18 waargenomen vogelsoorten. Voor een meer compleet overzicht van voorkomende flora- en faunasoorten is een gerichte inventarisatie aan te bevelen.

HOGE BOMEN

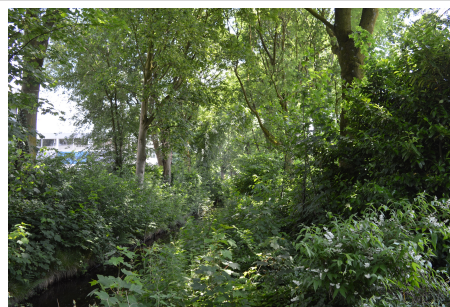

Voorkomende soorten

1. Boomklever
2. Buizerd
3. Grote bonte specht
4. Sperwer
5. Tjiftjaf
6. Zwarte kraai
7. Gaai

Zorg ervoor dat er – ook na de voorgestelde dunning – in de singels rondom het complex voldoende hoge bomen aanwezig blijven (vuistregel minimaal 1 oudere, hoge boom per 30-40 m²)

ONDERBEGROEIING

Voorkomende soorten

1. Groenling
2. Heggemus
3. Koolmees
4. Merel
5. Pimpelmees
6. Roodborst
7. Staartmees (eten zaad van elzen)
8. Winterkoning

Zorg ervoor dat er op het complex steeds onderbegroeiing in diverse leeftijden en sortimenten aanwezig is door planmatig te snoeien en te dunnen.

OEVERS

Voorkomende soorten

1. Visdief
2. Wilde eend

Bij het maaien van de oevers steeds een deel laten overstaan tot aan de volgende maai- of schoonbeurt. Bij elk beurt blijft een ander deel overstaan.

DOOD HOUT

Voorkomende soorten

1. Boomklever
2. Visdief
3. Wilde eend

Dode bomen worden ontdaan van eventuele gevaarlijke takken en blijven daarna als 'boomlijk' staan.

Takrillen in de singels zijn op het complex niet toegestaan, wel is plaatselijk liggend dood stamhout aanwezig.